

**Postanowienie z dnia 17 stycznia 1997 r.
I PRN 93/96**

Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej nie jest podmiotem uprawnionym do wniesienia rewizji nadzwyczajnej w myśl art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca), Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 stycznia 1997 r. sprawy z powództwa Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa przeciwko Januszowi D. - "V.-R." Przedsiębiorstwo Rolne w Ł. o zapłatę, na skutek rewizji nadzwyczajnej Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 17 maja 1996 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d r z u c i ć rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w RP w W. złożył dnia 26 czerwca 1996 r. rewizję nadzwyczajną od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 17 maja 1996 r., którym Sąd ten, uwzględniając rewizję strony pozwanej (V.-R. - Janusz D., Ł.) zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 8 listopada 1995 r. w części uwzględniającej powództwo oraz w części orzekającej o kosztach procesu w ten sposób, że oddalił powództwo Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa RP w Ł. działającego na rzecz Wiesława W. i 103 innych pracowników o zapłatę ekwiwalentu pieniężnego za ziemniaki, przysługującego w 1994 r. Jako podstawę formalno-prawną wniesienia rewizji nadzwyczajnej Zarząd Główny wskazał art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 ze zm.), natomiast jako podstawę rewizji - zarzuty naruszenia prawa materialnego (art. 18 § 1 i 2, art. 23¹ § 2 KP oraz art. 6 ust. 1-5 i art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. o zasadach tworzenia zakładowych systemów wynagradzania), obrazy przepisów art. 42 § 1-3 KP oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu II instancji z treścią zebranego przez Sąd Rejonowy materiału dowodowego, mieszczące się w ramach wymagań art. 417 § 1 KPC.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Orzeczenie Sadu Wojewódzkiego, którego dotyczy rewizja nadzwyczajna,

zostało wydane dnia 26 czerwca 1996 r., czyli przed wejściem w życie ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189). Okoliczność ta ma istotne znaczenie, gdyż stosownie do art. 11 pkt 5 ustawy w sprawie, w której została wniesiona rewizja nadzwyczajna przed dniem jej wejścia w życie, rozpoznanie rewizji następuje według dotychczasowych przepisów. Wobec tego że podmiotem wnoszącym rewizję nadzwyczajną jest Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa, zaś kwestionowany wyrok został wydany w sprawie z zakresu prawa pracy, w pierwszej kolejności należy rozważyć, czy rewizję nadzwyczajną wniósł podmiot uprawniony do wnoszenia rewizji nadzwyczajnych w myśl art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 ze zm.).

Wymieniony wyżej przepis stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa, a także ogólnokrajowy związek zawodowy reprezentatywny dla pracowników większości zakładów pracy mają prawo wnoszenia rewizji nadzwyczajnych na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie postępowania cywilnego. Z treści tego przepisu wynika zatem, że nie wszystkie organizacje związkowe są uprawnione do wnoszenia rewizji nadzwyczajnych, a tylko te, które są wskazane w art. 22 ust. 1 ustawy. Gdy chodzi o wnioskodawcę, to - jak wynika z jego nazwy - nie jest on ogólnokrajową organizacją międzyzwiązkową w rozumieniu art. 22 ust. 1. Pozostaje więc do rozstrzygnięcia kwestia, czy może być uznany za ogólnokrajowy związek zawodowy "reprezentatywny dla większości zakładów pracy". Odpowiedź na to pytanie zależy od wyjaśnienia, co oznacza pojęcie "reprezentatywny dla większości zakładów pracy".

Według Słownika Wyrazów Obcych i Zwrotów Obcojęzycznych pod red. W. Kopalińskiego (Wiedza Powszechna, Warszawa 1995), reprezentatywny - to posiadający określone cechy jakiejś większej całości, której jest częścią, typowy, charakterystyczny, a reprezentować - to być przedstawicielem kogoś, czegoś, występować, działać w czyimś imieniu. Można więc reprezentatywność wymienioną w art. 22 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych rozumieć jako stan, w którym określony organ związkowy jest upoważniony do bycia przedstawicielem jakiejś większej całości - do reprezentowania (reprezentacji) pracowników. Jednak wskazany przepis ustanawia dalsze wymagania owej reprezentacji. Musi to być bowiem związek "reprezentatywny dla pracowników większości zakładów pracy".

Rozumieniem pojęcia reprezentatywność zajmował się Sąd Najwyższy parokrotnie w okresie obowiązywania ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Można przeto uznać, że sens tego pojęcia został w orzecznictwie wyjaśniony i ugruntowany. Sprowadza się on do tezy, że ogólnokrajowy związek zawodowy reprezentatywny dla pracowników większości zakładów pracy, to taki związek, który reprezentuje pracowników w większości zakładów pracy, a nie większość pracowników, a mówiąc jeszcze inaczej, to związek, który posiada swoje struktury organizacyjne w więcej niż połowie zakładów pracy w Polsce. Takie zapatrywanie wyraził Sąd Najwyższy w orzeczeniach z dnia 28 września 1995 r., I PZP 21/95 (OSNAPiUS 1995 nr 7 poz. 96), z dnia 18 kwietnia 1996 r., I PZP 6/96 (OSNAPiUS 1996 nr 22 poz. 333), z dnia 14 kwietnia 1993 r., I PZP 7/93 (OSNCP 1993 z. 10 poz. 175), a także w wielu innych.

Wprawdzie ustawa z dnia 29 września 1994 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 113, poz. 547 ze zm.) w art. 238 § 1 i art. 241¹⁷ KP posługuje się pojęciem reprezentatywność w odniesieniu do ogólnokrajowego związku zawodowego, który obok federacji i konfederacji jest jedną z ponadzakładowych organizacji związkowych, lecz jednocześnie ustala, że chodzi w tym przypadku o reprezentatywność dla zawarcia określonego układu ponadzakładowego. W rozumieniu powyższych przepisów ogólnokrajowy związek zawodowy jest organizacją reprezentatywną wtedy, gdy zrzesza co najmniej pięćset tysięcy pracowników lub co najmniej 10% ogółu pracowników objętych zakresem działania statutu, lecz nie mniej niż pięć tysięcy pracowników lub największą liczbę pracowników, dla których ma być zawarty określony układ ponadzakładowy. Jest to więc reprezentatywność rozumiana jako zdolność do zawarcia ponadzakładowego układu zbiorowego pracy, a nie jako zdolność do podejmowania czynności określonych w art. 22 ustawy o związkach zawodowych.

W świetle powyższych rozważań i stanu faktycznego nie ulega zatem wątpliwości, że wnioskodawca nie posiada przymiotu reprezentatywności, o której stanowi powołany wyżej przepis.

Z tych względów należy stwierdzić, że rewizję nadzwyczajną złożył podmiot nie uprawniony do jej wniesienia, a ta okoliczność sprawia, że rewizja podlega odrzuceniu. Podstawę formalno-prawną rozstrzygnięcia stanowią przepisy art. 372 w związku z art. 393 § 1 i z art. 423 § 1 KPC oraz w związku z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189).

=====